

Stručný obsah

ČÁST 1

Úvod a základní pojmy	1
1 Definice a znaky aplikované behaviorální analýzy	2
2 Základní pojmy	26

ČÁST 2

Výběr, definování a měření chování	49
3 Výběr a definování cílového chování	50
4 Měření chování	74
5 Jak posuzovat a zvyšovat kvalitu behaviorálního měření	102

ČÁST 3

Vyhodnocování a analýza behaviorálních změn	125
6 Konstrukce a interpretace grafického zobrazení behaviorálních dat	126
7 Analýza změny chování: základní předpoklady a strategie	158
8 Reverzní a alternující design	176
9 Design s několikerou výchozí fází a s měnícím se kritériem	200
10 Plánování a vyhodnocování výzkumu v aplikované behaviorální analýze	226

ČÁST 4

Posilování	257
11 Pozitivní posilování	258
12 Negativní posilování	294
13 Režimy posilování	308

ČÁST 5

Trestání	329
14 Pozitivní trestání	330
15 Negativní trestání	356

Č Á S T 6

Antecedentní proměnné	371
16 Motivující operace	372
17 Kontrola stimulem	390

Č Á S T 7

Rozvoj nového chování	407
18 Imitace	408
19 Tvarování	416
20 Řetězení	430

Č Á S T 8

Snižování výskytu chování	449
21 Vyhásínání	450
22 Diferencované posilování	462
23 Antecedentní intervence	478

Č Á S T 9

Funkční analýza	491
24 Funkční hodnocení chování	492

Č Á S T 10

Verbální chování	517
25 Verbální chování	518

Č Á S T 11

Vybrané postupy modifikace chování	541
26 Behaviorální smlouvy, žetonový systém a skupinové posilování	542
27 Sebeřízení	566

Č Á S T 12

Podpora generalizace změny chování	605
28 Generalizace a udržení chování	606

Č Á S T 13

Etické aspekty	649
29 Etické aspekty pro behaviorální analytiku	650

Obsah

Č Á S T 1			
Úvod a základní pojmy	1	5 Jak posuzovat a zvyšovat kvalitu behaviorálního měření	102
1 Definice a znaky aplikované behaviorální analýzy	2	Ukazatele věrohodného měření	103
Některé základní znaky vědy a její definice	3	Faktory ohrožující validitu měření	104
Stručné dějiny behaviorální analýzy	7	Faktory ohrožující přesnost a spolehlivost měření	107
Určující znaky aplikované behaviorální analýzy	16	Hodnocení přesnosti a spolehlivosti měření	110
Definice aplikované behaviorální analýzy	20	Hodnocení kvality měření na základě shody mezi pozorovateli	112
Shrnutí	23	Shrnutí	121
2 Základní pojmy	26	Č Á S T 3	
Chování	27	Vyhodnocování a analýza behaviorálních změn	125
Prostředí	29	6 Konstrukce a interpretace grafického zobrazení behaviorálních dat	126
Respondentní chování	31	Účel a výhody grafického zobrazování behaviorálních dat	128
Operantní chování	32	Typy grafů v aplikované behaviorální analýze	128
Poznávání složitosti lidského chování	44	Konstrukce spojnicových (čárových) grafů	144
Shrnutí	47	Interpretace graficky zobrazených behaviorálních dat	149
Č Á S T 2		Shrnutí	155
Výběr, definování a měření chování	49	7 Analýza změny chování: základní předpoklady a strategie	158
3 Výběr a definování cílového chování	50	Koncepty a přístupy analýzy chování	159
Úloha hodnocení chování v aplikované behaviorální analýze	51	Prvky experimentů prováděných v aplikované behaviorální analýze	162
Metody hodnocení chování používané behaviorálními analytiky	52	Strategie stabilní úrovně odpovědi a logika výchozích hodnot	166
Posuzování sociální významnosti potenciálního cílového chování	58	Shrnutí	173
Určování priority cílových projevů chování	64	8 Reverzní a alternující design	176
Definování cílového chování	67	Reverzní design	177
Stanovení kritérií pro modifikaci chování	71	Alternující design	187
Shrnutí	71	Shrnutí	197
4 Měření chování	74	9 Design s několikerou výchozí fází a s měnícím se kritériem	200
Definice a funkce měření v aplikované behaviorální analýze	75	Design s několikerou výchozí fází	201
Měřitelné znaky chování	77	Design s měnícím se kritériem	218
Metody měření chování	89	Shrnutí	222
Měření chování na základě výsledků činnosti	96		
Měření chování s využitím digitálních technologií	99		
Shrnutí	100		

10 Plánování a vyhodnocování výzkumu v aplikované behaviorální analýze	226
Důležitost individuálního subjektu v behaviorálním výzkumu	227
Důležitost flexibility v experimentálním designu	230
Vnitřní validita: zohledňování potenciálních zdrojů zkreslení v experimentálním designu	232
Sociální validita: hodnocení aplikované hodnoty behaviorálních změn a intervencí použitých k jejich dosažení	238
Vnější validita: opakování experimentů ke zjištění zobecnitelnosti výzkumných závěrů	245
Hodnocení výzkumu v aplikované behaviorální analýze	249
Shrnutí	254

Č Á S T 4

Posilování	257
11 Pozitivní posilování	258
Definice a charakter pozitivního posilování	260
Klasifikace posílení	271
Identifikace potenciálních posílení	276
Kontrolní zkoušky pozitivního posilování	285
Jak provádět posilování efektivně	287
Shrnutí	291
12 Negativní posilování	294
<i>Brian A. Iwata a Richard G. Smith</i>	
Definice negativního posilování	295
Uniknutí a zabránění stimulaci	297
Rysy negativního posilování	298
Negativní posilování v praxi	300
Etické otázky spojené s používáním negativního posilování	305
Shrnutí	305
13 Režimy posilování	308
Občasné posilování	309
Základní režimy občasného posilování	310
Občasné posilování se snižující se frekvencí	317
Varianty základních režimů občasného posilování	317
Kombinované posilovací režimy	320
Možnosti používání posilovacích režimů v přirozeném prostředí	324
Shrnutí	326

Č Á S T 5

Trestání	329
14 Pozitivní trestání	330
Definice a charakter trestání	331
Příklady intervencí založených na pozitivním trestání	341
Jak aplikovat trestání efektivně	346
Etické otázky spojené s používáním trestání	350
Pohled do budoucnosti	352
Shrnutí	354
15 Negativní trestání	356
Definice time-outu	357
Způsoby provádění time-outu	357
Jak používat time-out efektivně	360
Definice odebrání posílení	363
Metody odebrání posílení	366
Jak používat odebrání posílení efektivně	367
Na co dát při odebrání posílení pozor	369
Shrnutí	370

Č Á S T 6

Antecedentní proměnné	371
16 Motivující operace	372
<i>Jack Michael</i>	
Definice a charakteristika motivujících operací	373
Zásadní rozdíl: motivační vs. diskriminační vztahy	375
Nepodmíněné motivující operace (UMO)	376
Podmíněné motivující operace (CMO)	382
Obecné implikace motivujících operací pro ABA	387
Shrnutí	387
17 Kontrola stimulem	390
Antecedentní stimuly	391
Generalizace stimulů	392
Vytváření kontroly stimulem	393
Odvození ekvivalence stimulů	395
Faktory ovlivňující vytváření kontroly stimulem	398
Používání promptů k vytváření kontroly stimulem	399
Přenesení kontroly odpovědi	400
Shrnutí	405

Rozvoj nového chování 407

18 Imitace 408	
Definice imitace	409
Nácvik imitace	411
Zásady pro výuku imitace	413
Shrnutí	414

19 Tvarování 416	
Definice pojmu tvarování	417
Tvarování v rámci topografií odpovědi a napříč jimi	420
Zvyšování účinnosti tvarování	421
Tvarování chování s využitím klikru	422
Doporučení pro začlenění tvarování do intervence	422
Nové možnosti využití tvarování	426
Shrnutí	428

20 Řetězení 430	
Definice pojmu řetězec chování	431
Proč využívat řetězení	432
Analýza úkolu	433
Metody řetězení chování	438
Přerušování a ukončení řetězce chování	443
Faktory ovlivňující provedení řetězce chování	446
Shrnutí	447

Snižování výskytu chování 449

21 Vyhasínání 450	
Definice vyhasínání	451
Metody vyhasínání	452
Účinky vyhasínání	454
Proměnné ovlivňující rezistenci vůči vyhasínání	456
Jak provádět vyhasínání efektivně	458
Shrnutí	461

22 Diferencované posilování 462	
Základní charakteristika diferencovaného posilování	463
Diferencované posilování neslučitelného a alternativního chování	463
Diferencované posilování jiného chování	467
Diferencované posilování nízké frekvence odpovědí (DRL)	473
Shrnutí	476

23 Antecedentní intervence 478	
Definování antecedentních intervencí	479
Posilování nezávislé na chování (NCR)	481
Sled úkolů s vysokou pravděpodobností splnění	484
Výuka funkční komunikace (FCT)	487
Shrnutí	489

Funkční analýza 491

24 Funkční hodnocení chování 492	
<i>Nancy A. Neef a Stephanie M. Peterson</i>	
Funkce chování	493
Úloha funkčního hodnocení chování při modifikaci a prevenci chování	494
Přehled metod funkčního hodnocení chování	495
Postup při funkčním hodnocení chování	504
Příklady případových studií pro ilustraci průběhu FBA	507
Shrnutí	515

Verbální chování 517

25 Verbální chování 518	
<i>Mark L. Sundberg</i>	
Verbální chování a vlastnosti jazyka	519
Vývoj verbálního chování	520
Definice verbálního chování	520
Základní verbální operanty	521
Role posluchače	525
Určení verbálních operantů	525
Analýza komplexního verbálního chování	526
Kontrola několika proměnnými	530
Autoklitické operanty	531
Uplatnění verbálního chování	532
Shrnutí	538

Vybrané postupy modifikace chování 541

26 Behaviorální smlouvy, žetonový systém a skupinové posilování 542	
Behaviorální smlouvy	543
Žetonový systém	550
Skupinové posilování	558
Shrnutí	565

27 Sebeřízení	566
„Já“ ovládá chování	567
Využití, výhody a přínosy sebeřízení	570
Strategie sebeřízení založené na antecedentních stimulech	578
Sebemonitorování	582
Sebeřízené následky	590
Další taktiky sebeřízení	595
Návrhy pro vedení efektivního programu sebeřízení	598
Chování mění chování	600
Shrnutí	602

ČÁST 12

Podpora generalizace změny chování	605
28 Generalizace a udržení chování	606
Generalizace chování: definice a klíčové pojmy	607
Plánování generalizace chování	615
Strategie a metody generalizace chování	617
Ukončení úspěšného intervenčního programu a přechod na přirozené podmínky	640
Hlavní principy, jimiž se při podpoře generalizace chování řídit	641
Shrnutí	645

Etické aspekty	649
29 Etické aspekty pro behaviorální analytiku	650
<i>Jose A. Martinez-Diaz, Thomas R. Freeman, Matthew Normand a Timothy E. Herron</i>	
Co je etika a proč je důležitá?	652
Standardy odborné praxe pro behaviorální analytiku	654
Zajištění odborné způsobilosti	657
Etické problémy při poskytování služeb klientům	661
Podpora zájmů klienta	667
Závěr	670
Shrnutí	671
Slovník pojmů	673
Literatura	695
Jmenný rejstřík	739
Věcný rejstřík	748